

Znak: WSO-1.431.5.2026.PK
Szczecin, 20 marca 2026 r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Dotyczy: kontroli przeprowadzonej 21 stycznia 2026 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w Dygowie /adres: ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo/.

ZAKRES KONTROLI

Kontrola objęta swoim zakresem realizację w 2024 r. oraz w 2025 r. przez Kierownika USC w Dygowie zadań na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. 2025 r. poz. 594) - zwanej dalej ustawą Prasc oraz ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r., poz.1988).

UCZESTNICZY KONTROLI

- a) Kontrolujący:
- Jadwiga Pokora - główny specjalista w Wydziale Spraw Obywatelskich Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie,
- b) składający wyjaśnienia:
- Ewa Kowalczyk – Zastępca Kierownika USC w Dygowie.

PODSTAWA PRAWNA KONTROLI

Upoważnienie Wojewody Zachodniopomorskiego nr 5/2026 z 16 stycznia 2026 r.
Kontrolująca odnotowała kontrolę w książce kontroli Urzędu Gminy Dygowo pod nr 1/2026.

WYNIK KONTROLI

Ocena pozytywna z nieprawidłowościami¹

USTALENIA

I. Zagadnienia ogólne:

Wójtem Gminy Dygowo oraz Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Dygowie jest Pan Grzegorz Starczyk.

¹ * Skala ocen:

pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna

Sprawami z zakresu rejestracji stanu cywilnego w Urzędzie Stanu Cywilnego w Dygowie zajmuje się Pani Ewa Kowalczyk-Zastępca Kierownika USC. Według zakresu czynności nikt ją nie zastępuje przy załatwianiu spraw związanych z rejestracją stanu cywilnego oraz spraw obywatelskich.

Od 10 czerwca 2024 r. do 14 września 2025 r. Pani Ewa Kowalczyk przebywała na urlopie macierzyńskim. W czasie jej nieobecności sprawami rejestracji stanu cywilnego od maja 2024 r. do końca kwietnia 2025 r. zajmowała się Pani Katarzyna Bori – Zastępca Kierownika USC oraz od 5 maja 2025 r. do 30 września 2025 r. funkcję Zastępcy Kierownika USC pełnił Pan Ryszard Słomczewski.

Ponadto Wójt Gminy Dygowo upoważnił Panią Emilię Królik- inspektora ds. zarządzania kryzysowego i spraw obronnych do wydawania w jego imieniu odpisów i zaświadczeń z aktów stanu cywilnego.

Pani Ewa Kowalczyk oraz wszystkie zastępujące ją osoby w okresie objętym kontrolą posiadały upoważnienie do przetwarzania danych osobowych zgromadzonych w rejestrze Źródło i obsługi tego systemu informatycznego.

/dowód: dokumentacja kontroli karty nr 48, 50, 52-80/

Urząd Stanu Cywilnego w Dygowie zlokalizowany jest na parterze budynku Urzędu Gminy. Zajmuje pokój zastępcy kierownika USC, salę ślubów, poczekalnię, archiwum USC. W archiwum USC przechowywane są księgi stanu cywilnego oraz akta zbiorowe. Archiwum jest zabezpieczone przed dostępem osób trzecich.

Śluby udzielane są w sali ślubów, której wystrój zapewnia zachowanie uroczystej formy.

Interesanci przyjmowani są w pokoju zastępcy kierownika USC za ladą i nie mają dostępu do dokumentów i akt spraw.

Blankiety odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń są zabezpieczone przed dostępem osób trzecich.

/dowód: dokumentacja kontroli karty nr 120/

W kontrolowanym okresie w USC w Dygowie :

- udzielano tylko rzymskokatolickich ślubów konkordatowych,
- nie wydano żadnych decyzji na podstawie ustawy prawo o aktach stanu cywilnego,
- nie zrealizowano żadnych czynności w trybie art. 17 ustawy Prasc.

/dowód: dokumentacja kontroli karta nr 48, 110 i 120/

II. Akty stanu cywilnego:

Liczbę zarejestrowanych przez Kierownika USC w Dygowie urodzeń, małżeństw i zgonów prezentuje poniższa tabela:

	akty urodzenia	akty małżeństwa	akty zgonu
1.01.2024-31.12.2024 r.	6	22	40
1.01.2025-31.12.2025 r.	13	28	39

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Dygowie wpisuje do rejestru stanu cywilnego urodzenia, małżeństw i zgony, które wystąpiły za granicą.

W 2024 r. Kierownik USC w Dygowie zarejestrował 12 ślubów, których udzielił duchowny. Natomiast Kierownik USC w 2024 r. udzielił 8 ślubów.

W 2025 r. Kierownik USC zarejestrował 10 ślubów udzielonych przez duchownego. W tym czasie Kierownik USC udzielił 11 ślubów.

W 2024 r. nie udzielono żadnych ślubów poza lokalem USC, a w 2025 r. udzielono 1 ślubu poza lokalem USC.

W 2024 r. Kierownik USC w Dygowie wydał 792 odpisy aktów stanu cywilnego, a w 2025 r. - wydał 857 odpisów aktów stanu cywilnego.

/dowód: dokumentacja kontroli karta nr 112, 114 i 117-119/

Sprawdzono 12 akt zbiorowych prowadzonych dla aktów urodzenia, co piąte akta zbiorowe do aktów małżeństwa i co 10 akta zbiorowe do aktów zgonu. W wyniku tej kontroli stwierdzono, że co do zasady dokumenty niezbędne do sporządzenia aktów stanu cywilnego oraz mające wpływ na treść aktów są kompletowane właściwie.

Akta zbiorowe są:

- uporządkowane
- ułożone chronologicznie i właściwie opisane.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- a) *W transkrybowanym akcie urodzenia nr 3208022/00/AU/2024/343129 wpisano w rubryce miejsce urodzenia rodziców dziecka „Polska” – taki zapis widniał w akcie z Wielkiej Brytanii. Kierownik USC dokonując tej transkrypcji powinien rubrykę dot. miejsca urodzenia rodziców pozostawić pustą, ponieważ w polskich aktach w tej rubryce zamieszcza się miejscowość, w której nastąpiło urodzenie, więc takich danych nie było w akcie zagranicznym. W tym przypadku rodzice dziecka złożyli wniosek o uzupełnienie ich danych w akcie urodzenia dziecka, lecz Kierownik USC uzupełnił jedynie rubryki dot. ich daty urodzenia oraz nazwisk rodowych. Nie podjął natomiast żadnych działań, aby sprostować rubryki dot. miejsca urodzenia rodziców. Zamieszczenie w polskim akcie jako miejsca urodzenia rodziców „Polska” dotyczy także aktu nr 3208022/00/AU/2024/312627 i nr 3208022/00/AU/2024/720545.*
- b) *W aktach zbiorowych do aktu urodzenia nr 32022/00/AU/2024/274934 brak oryginału aktu niemieckiego stanowiącego podstawę dokonania transkrypcji – jest tylko kserokopia tego aktu. Stanowi to naruszenie art. 26 ust. 2 ustawy Prasc, w którym stwierdzono, że w aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego gromadzi się dokumenty, które nie podlegają zwrotowi. Zatem w aktach zbiorowych muszą znajdować się oryginały tych dokumentów, które tylko w wyjątkowych wypadkach mogą zostać zastąpione przez uwierzytelnione kopie. W tej sprawie stwierdzono brak przesłanek do zastosowania ww. przepisu ustawy uzasadniających pozostawienie w aktach zbiorowych tylko kopii zagranicznego aktu stanu cywilnego. Należy ponadto wskazać, że kopia zagranicznego aktu pozostawiona w aktach zbiorowych nie została nawet poświadczona za zgodność z oryginałem.*
- c) *Akt urodzenia nr 3208022/00/AU/2024/468191 sporządzony w wyniku transkrypcji aktu zawiera dane rodziców, choć nie wynikają one z aktu zagranicznego. Jednocześnie brak innych dokumentów w aktach zbiorowych potwierdzających te dane. Ponadto jako miejsce urodzenia dziecka wpisano
- czyli wpisano miejsce urodzenie i nazwę prowincji, podczas gdy w akcie powinno zostać wpisane tylko miejsce urodzenia.*
- d) *W aktach zbiorowych do aktu urodzenia nr 3208022/00/AU/2025/665243 oraz do aktu małżeństwa nr 3208022/00/AM/2025/448300 znajdują się zalaminowane odpisy aktów zagranicznych. Kierownik usc powinien odmówić dokonania transkrypcji takich*

dokumentów. Powinien on bowiem ocenić, czy jest to dokument oryginalny, badając m.in. pieczęcie, podpisy i inne zabezpieczenia.. Zalamowany dokument nie pozwala na taką ocenę aktu urodzenia i aktu małżeństwa.

- e) W przypadku aktów małżeństwa nr 3208022/00/AM/2024/708445 i nr 3208022/00/AM/2024/428508, które zostały zawarte w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego na zaświadczeniach stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego brak daty wpływu tych dokumentów do USC. Brak ten wyklucza możliwość ustalenia, czy Kierownik USC zachował termin na sporządzenia aktu małżeństwa oraz czy duchowny zachował termin 5 dni roboczych na przesłanie dokumentów do USC. W konsekwencji nie można ustalić, czy na podstawie tych zaświadczeń można było sporządzić ww. akty małżeństwa. Zwłaszcza, że od dnia zawarcia związku małżeńskiego do sporządzenia aktu małżeństwa upłynęło 16 i 11 dni.
- f) Wg aktu małżeństwa nr 3208022/00/AM/2024/412559 zawartego pomiędzy kobietą przyjęła nazwisko męża wybierając tylko jeden człon jego dwuczłonowego nazwiska. Związek małżeński zawarty został w Polsce, zatem wg art. 25 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego małżonkowie mogą nosić nazwisko będące dotychczasowym nazwiskiem jednego z nich. Jeżeli obywatel nosi dwa nazwiska (jedno po ojcu, drugie po matce) to kobieta przyjmując nazwisko męża, również powinna nosić te dwa nazwiska.
- g) W zapewnieniu o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo oświadczyły, że posiadają już wspólne dzieci, jednak w rubryce 5 dot. tego oświadczenia nie wpisano numerów aktów urodzenia tych dzieci, zamieszczając tylko wpis o miejscu sporządzenia tych aktów (dot. aktu małżeństwa nr 3208022/00/AM/2025/897287).
- h) W zapewnieniu o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa dot. aktu nr 3208022/00/AM/2025/013051 przyjęto oświadczenie, że kobieta będzie nosiła nazwisko powstałe z dodania do jej nazwiska, nazwiska męża (adnotacja ta została dopisana na dokumencie odręcznie i nie została zaparafowana). Taki sam zapis dot. nazwiska noszonego przez kobietę po ślubie widnieje w protokole przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Jednak w akcie małżeństwa sporządzonym na tej podstawie zamieszczono wpis, że kobieta nosi tylko nazwisko męża. Wybór takiego nazwiska nie wynika zatem z żadnego dokumentu znajdującego się w aktach zbiorowych.
- i) W akcie małżeństwa nr 3208022/00/AM/2025/901287 została zamieszczona adnotacja, że ten akt sporządzono w trybie art. 99 ustawy Prasc. Jednak ten akt powinien zostać sporządzony w trybie art. 104, czyli poprzez dokonanie transkrypcji.
- j) W akcie zgonu nr 3208022/00/AZ/2024/594367, 3208022/00/AZ/2024/802604 i nr 3208022/00/AZ/2025/802604 brak godziny zgonu, choć ta informacja widnieje w karcie zgonu.

W trakcie czynności kontrolnych zobowiązano Kierownika USC do uzupełnienia tych aktów zgonu poprzez wpisanie godziny zgonu oraz do sprawdzenia prawidłowości sporządzenia innych aktów zgonu.

/dowód: dokumentacja kontroli karta nr 116-119/

III. Decyzje administracyjne, skargi:

Kierownik USC w Dygowie w kontrolowanym okresie nie wydał żadnej decyzji administracyjnej na podstawie ustawy prawo o aktach stanu cywilnego .

W kontrolowanym okresie nie było także skarg dot. Urzędu Stanu Cywilnego w Dygowie.

/dowód: dokumentacja kontroli karta nr 48 i 110/

IV. Postępowania administracyjne w sprawach zmiany imienia i nazwiska:

W 2024 r. Kierownik USC w Dygowie wydał 2 decyzje w sprawie zmiany imienia i nazwiska. Natomiast w 2025 r. wydał 10 takich decyzji. Zauważyć jednocześnie należy, że w danych statystycznych przekazanych Wojewodzie Zachodniopomorskiemu podano liczbę 9 decyzji wydanych w 2025 r.

W wyniku kontroli 5 postępowań w sprawie zmiany imienia i nazwiska stwierdzono następujące uchybienia:

- a) *Na decyzji nr USC.5355.1.2024 z dnia 12.07.2024r. widnieje adnotacja, że decyzja ta jest ostateczna od dnia jej wydania, chociaż została odebrana przez wnioskodawcę w dniu 15.07.2024 r (dot. to również decyzji nr USC.5355.3.2025).*
- b) *W rejestrze PESEL w rekordzie osoby wnioskującej o zmianę imienia brak informacji, że taka zmiana nastąpiła. Brak zatem historii zmiany imienia, co może wprowadzać w błąd, że osoba ta od urodzenia nosi imię, które faktycznie zmieniono dopiero w wyniku wydania decyzji administracyjnej.*
- c) *W sprawie nr USC.5355.10.2025 na wniosku o zmianę nazwiska nie podano nr PESEL wnioskodawcy, co stano naruszenie art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. c)*

/dowód: dokumentacja kontroli karta nr 16-32, 48, 110, 115 i 116/

Na tym kontrolę zakończono.

Przyczyny zaistniałych uchybień i nieprawidłowości:

Brak prawidłowego stosowania przez pracowników przepisów ustawy o Prawo o aktach stanu cywilnego i Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie rejestracji stanu cywilnego oraz ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości:

1. Niezgodności pomiędzy dokumentami zgromadzonymi w aktach zbiorowych z aktami stanu cywilnego, co w konsekwencji może skutkować koniecznością ich sprostowania lub uzupełnienia.
2. Brak w rejestrze PESEL informacji o zmianie imienia, co prowadzi wprowadzać może w błąd, że osoba nigdy nie zmieniała imienia.

Przedkładając niniejsze wystąpienie pokontrolne zalecam:

1. Sprostowanie aktu urodzenia wymienionego w pkt II a poprzez zamieszczenie w nim danych dot. miejsca urodzenia rodziców dziecka.
2. Gromadzenie w aktach zbiorowych oryginałów aktów zagranicznych oraz przyjmowanie wyłącznie oryginalnych dokumentów zagranicznych, które nie są zalaminowane.
3. Sprostowanie aktu urodzenia opisanego w pkt II c o dane wynikające z aktu zagranicznego.
4. Zamieszczanie na zaświadczeniach stwierdzających złożenie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński w obecności duchownego daty wpływu tego dokumentu do Urzędu.
5. Przyjmowanie oświadczeń o nazwiskach noszonych przez małżonków oraz ich wspólnych dzieci wyłącznie oparciu o przepisy art. 25 i art. 88 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz sporządzanie aktów małżeństw z danymi dot. nazwisk małżonków, które wynikają wyłącznie ze złożonych przez nich oświadczeń.
6. Właściwe sporządzania aktów zgonu, zgodnie z danymi zawartymi w kartach zgonu oraz uzupełnienie aktów zgonów wymienionych w pkt II j poprzez wpisanie godziny zgonu zamieszczonej w karcie zgonu. Ponadto zalecam zweryfikowanie innych aktów zgonu sporządzonych w okresie kontrolnym, czy zawierają one wszystkie prawidłowe dane.

7. Przyjmowanie wyłącznie prawidłowo wypełnionych wniosków o zmianę imienia lub nazwiska, zawierających wszystkie elementy określone w ustawie o zmianie imienia i nazwiska.
8. Zamieszczenie w rejestrze PESEL w rekordzie osoby, która dokonała zmiany historii tej zmiany.

Jednocześnie proszę o przedstawienie przez Pana Wójta w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia informacji o sposobie wykonania wskazanych zaleceń, bądź o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

z up. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski